

Herrens bön i Lukas 11:1–13

Bibel 2000 och Bibel 2026 jämförda, med textkritisk kommentar

Rapporten är skriven av Claude, en AI-agent från Anthropic, på uppdrag av Lars Gunther den 25 september 2026. Den bygger på bibeltexten hämtad från bibeln.se och på Tommy Wassermans kommentar i en offentlig Facebooktråd. Uppgifter som inte har kontrollerats mot primärkällor är markerade. Granska innehållet innan det används i publicerade texter.

1. Syfte och metod

Rapporten jämför Luk 11:1–13 i Bibel 2000 (B2000) och Bibel 2026 (B2026), där NT är nyöversatt. Syftet är att visa de skillnader som påverkar betydelsen, alltså ordval med exegetisk eller teologisk bäring och textkritiska förändringar. Språklig modernisering sammanfattas bara kort.

Texten och fotnoterna hämtades automatiskt från bibeln.se. Det är möjligt att tryckta utgåvor eller studieutgåvor har fler fotnoter än webbversionen. Rapporten försöker inte avgöra vilken översättning som är bättre, och den gissar inte varför översättarna ändrat något när skälet inte framgår av texten eller fotnoterna.

Grekiska återges med originalskrift, populär translitterering utan diakriter och svensk översättning.

2. Texterna parallellt

Källa: [B2000](#) och [B2026](#) på bibeln.se. Snedstreck markerar radbrytning i bönen. Siffror inom hakparentes hänvisar till B2026:s fotnoter.

Vers	B2000	B2026
11:1	En gång hade Jesus stannat på ett ställe för att be. När han slutade sade en av hans lärjungar till honom: »Herre, lär oss att be, liksom Johannes lärde sina lärjungar.«	En gång var Jesus på en plats och bad. När han slutade sa en av hans lärjungar till honom: »Herre, lär oss att be, liksom Johannes lärde sina lärjungar.«
11:2	Då sade han till dem: »När ni ber skall ni säga: / Fader, låt ditt namn bli helgat. / Låt ditt rike komma.	Han sa till dem: »När ni ber ska ni säga: / Far, må ditt namn bli helgat, / må ^[1] ditt rike komma.
11:3	Ge oss var dag vårt bröd för dagen som kommer.	Ge oss var dag ^[2] det bröd vi behöver,
11:4	Och förlåt oss våra synder, / ty också vi förlåter var och en som står i skuld till oss. / Och utsätt oss inte för provning.«	och förlåt oss våra synder, / då nu också vi förlåter var och en som står i skuld till oss, / och för oss inte in i provning.«
11:5	Han sade till dem: »Tänk er att någon av er går till en vän mitt i natten och säger: 'Käre vän, låna mig tre bröd.	Och han sa till dem: »Tänk er att någon av er går till en vän mitt i natten och säger: Kära vän, låna mig tre bröd.
11:6	En god vän som är på resa har kommit hem till mig, och jag har ingenting att bjuda på.'	En vän till mig har kommit hit efter en resa och jag har ingenting att sätta fram åt honom.
11:7	Då kanske han där inne säger: 'Lämna mig i fred. Dörren är redan låst, och jag har barnen hos mig i sängen. Jag kan inte stiga upp och ge dig något.'	Då kanske han där inifrån svarar: Besvära mig inte. Porten är redan reglad och mina barn och jag har gått till sängs. Jag kan inte stiga upp för att ge dig något.

Vers	B2000	B2026
11:8	Men jag säger er: även om han inte stiger upp och ger honom något för vänskaps skull, så gör han det därför att den andre är så påträngande, och han ger honom allt vad han behöver.	Jag säger er: Även om han inte stiger upp och ger något för vänskaps skull, så kommer han att stiga upp och ge allt som behövs därför att den andra är så skamlöst ihärdig.
11:9	Därför säger jag er: Be, så skall ni få. Sök, så skall ni finna. Bulta, så skall dörren öppnas.	Och jag säger er: Be, så ska ni få. Sök, så ska ni finna. Bulta, så ska det öppnas för er.
11:10	Ty den som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar skall dörren öppnas.	Den som ber får, den som söker finner och för den som bultar ^[3] ska det öppnas.
11:11	Finns det någon far ibland er som ger sin son en orm när han ber om en fisk	Finns det någon far ibland er som när hans son ber om en fisk i stället för en fisk ger honom en orm,
11:12	eller ger honom en skorpion när han ber om ett ägg?	eller när han ber om ett ägg ger honom en skorpion?
11:13	Om nu redan ni, som är onda, förstår att ge era barn goda gåvor, skall då inte fadern i himlen ge helig ande åt dem som ber honom?»	Om nu ni som är onda förstår att ge era barn goda gåvor, ska då inte ^[4] Fadern i himlen än mer visst ge helig Ande åt dem som ber honom?»

Fotnoter

B2000

- 11:2: Herrens bön.
- 11:13: *fadern i himlen ge helig ande*. Annan läsart: »fadern ge helig ande från himlen«.

B2026

- [1] 11:2: *ditt rike komma*. Några textvittnen: *din heliga Ande komma över oss och rena oss*.
- [2] 11:3: *det bröd vi behöver*. Andra översättningar: *vårt dagliga bröd* och *vårt bröd för dagen som kommer*.
- [3] 11:10: *ska det öppnas*. Andra textvittnen: *öppnas det*.
- [4] 11:13: *Fadern i himlen än mer visst ge helig Ande*. Andra textvittnen: *Fadern än mer visst ge helig Ande från himlen*.

3. Skillnader som påverkar betydelsen

3.1 Brödbönen (v. 3): *epiousios*

Grekiskan lyder τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον (*ton arton hemon ton epiousion*, "vårt *epiousios*-bröd"). B2000 valde en tidsbestämd betydelse: "för dagen som kommer" (härlätt från *epienai*, den kommande dagen). Den läsningen kan förstås eskatologiskt, som en försmak av måltiden i Guds rike, vilket ligger nära N. T. Wrights tolkning. B2026 valde en betydelse som handlar om behov, "det bröd vi behöver" (*epi + ousia*, det som behövs för att leva) och lägger de andra alternativen i en fotnot.

Följd: Huvudtexten utesluter nu den eskatologiska läsningen, som B2000 höll öppen och som bara finns kvar i fotnoten. Det är den viktigaste ändringen för den som predikar eller undervisar på texten.

3.2 Liknelsen om vännen mitt i natten (v. 8): *anaideia*

Grekiskan lyder *διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ* (*dia ge ten anaideian autou*, "på grund av hans skamlöshet"). B2000:s "påträngande" var vagt. B2026:s "skamlöst ihärdig" ligger närmare ordets betydelse (skamlöshet), men "ihärdig" lägger till en tolkning om uthållighet som ordet självt inte innehåller.

Båda utgåvorna låter "den andra", alltså den som ber, vara den skamlöse, fast *autou* är tvetydigt. Enligt Kenneth Baileys tolkning utifrån heder och skam är det den sovande grannen som vill undvika skam. Ingen av översättningarna håller den läsningen öppen. B2026 tar dessutom med det grekiska *egertheis* ("han stiger upp"), som B2000 hoppade över.

3.3 "Hur mycket mer" (v. 13)

Grekiskans *πόσω μᾶλλον* (*poso mallon*, "hur mycket mer") saknades i B2000. B2026 har med det ("än mer visst"). Därmed blir argumentet från det mindre till det större (*a minori ad maius*) tydligt igen: om onda föräldrar ger goda gåvor, hur mycket mer gör då Fadern det.

3.4 Anden (v. 13)

B2000:s "helig ande" har blivit "helig Ande", och "fadern" har blivit "Fadern". Grekiskan saknar artikel (*πνεῦμα ἅγιον*, *pneuma hagian*). Den stora bokstaven är ett tolkningsval som tydligare pekar på Anden som person och på Lukas pneumatologi. Jämför Matt 7:11, där det står "goda gåvor". "Helig" har fortfarande liten bokstav.

3.5 Bönens övriga formuleringar (v. 2–4)

- B2000:s "Fader" har blivit "Far". Grekiskan har vokativen *Pater*, så tilltalet blir mindre högtidligt.
- B2000:s "låt ... bli helgat / låt ... komma" har blivit "må ...". Grekiskan har imperativ i tredje person (*ἁγιασθήτω, ἐλθέτω*; *hagiastheto, eltheto*). "Låt" kunde missförstås som att man bad Gud att tillåta något. "Må" återger bättre att det är en önskan riktad till Gud.
- B2000:s "ty också vi förlåter" har blivit "då nu också vi förlåter" (*καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν, kai gar autoi afiomen*). Båda är orsaksuttryck. "Då nu" gör sambandet något svagare och kan läsas mer som en samtidig förutsättning än som en grund för förlåtelsen.
- B2000:s "utsätt oss inte för prövning" har blivit "för oss inte in i prövning" (*μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, me eisenenkes hemas eis peirasmon*). Den nya formuleringen följer grekiskans "in i" (*eis*) ordagrant.
- Ingen av utgåvorna har Matteus tillägg. Båda följer den kritiska texten (se avsnitt 4).

3.6 Mindre ändringar som ligger närmare grekiskan

- v. 1: "var på en plats och bad" är mer ordagrant än "stannat för att be".
- v. 6: "god" (vän) har strukits eftersom det inte finns i grekiskan, och "bjuda på" har blivit "sätta fram" (*paratheso*).
- v. 7: "Besvara mig inte" (*me moi kopous pareche*).
- v. 9: "Därför" har blivit "Och" (*kago*), så B2000:s uttryckliga slutsatsord är borta. "Dörren öppnas" har blivit "det öppnas för er" (*hymen*).
- v. 11: "i stället för en fisk" (*anti ichthyos*).
- Presensimperativerna i v. 9 (*aiteite, zeteite, krouete*, med betydelsen "fortsätt be") syns inte i någon av utgåvorna. Om "ihärdig" i v. 8 är tänkt att föra in den nyansen framgår inte av texten.

3.7 Språklig modernisering

B2000:s ”sade” har blivit ”sa”, ”skall” har blivit ”ska”, ”ty” har fallit bort, ”Käre” har blivit ”Kära” och ”den andre” har blivit ”den andra”. De inre anföringstecknen (‘...’) i liknelsen har tagits bort.

Varför översättarna gjorde ändringarna i v. 3, 8 och 13 framgår inte av texten. Bibelsällskapets motiveringar har inte kontrollerats.

4. Textkritisk fördjupning: Tommy Wassermans kommentar

Tommy Wasserman var huvudansvarig för det textkritiska arbetet med B2026. I en offentlig Facebooktråd har han publicerat sina anteckningar till Luk 11:2–4: vilka läsarter han valde, den textkritiska apparaten och förslag till fotnoter. De huvudsakliga uppgifterna sammanfattas här.

4.1 De tre textkritiska besluten

I alla tre fallen valde Wasserman läsart A, den korta lukanska texten. Läsart B är en harmonisering efter Matt 6:9–13. Vittnena återges i urval efter Wassermans apparat.

Ställe	Läsart B (förkastad)	Vittnen för A (vald)	Vittnen för B
11:2a	Πατερ ημων ο εν τοις ουρανοις (<i>Pater hemon ho en tois ouranois</i>), ”Vår Far som är i himlen”. A: bara Πατερ, ”Far”.	ⲡ75 ⲛ B 1 700 aur vg sy ^s ; Marcion (enl. Tertullianus), Origenes	A C D K P W Γ Δ Θ Ψ 070 f ¹³ 33 ^{vid} 565 ^s 579 892 1241 1424 2542 𐤀 it sy ^{c.p.h} co
11:2b	γενηθῆτω το θελημα σου ως εν ουρανῳ και επι της γης (<i>genetheto to thelema sou hos en ourano kai epi tes ges</i>), ”må din vilja ske, i himlen så ock på jorden”. A: saknas.	ⲡ75 B L 1 vg sy ^{s.c} ; Marcion (enl. Tertullianus), Origenes	ⲛ A C D K W Γ Δ Θ Ψ 070 f ¹³ 33 ^{vid} 565 ^s 579 700 892 1241 1424 2542 𐤀 it sy ^{p.h} bo
11:4	αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου (<i>alla rysai hemas apo tou ponerou</i>), ”utan rädda oss från det onda” (eller: ”den onde”). A: saknas.	ⲡ75 ⲛ ^{*.2b} B L 1 700 vg sy ^s sa bo ^{pt} ; Marcion (enl. Tertullianus), Origenes	ⲛ ^{2a} A C D K W Γ Δ Θ Ψ 070 f ¹³ 33 565 579 892 1241 1424 2542 𐤀 it sy ^{c.p.h} bo ^{pt}

I 11:2b finns också en tredje läsart (C) med bara γενηθῆτω το θελημα σου, ”må din vilja ske”, i ett fåtal latinska och koptiska vittnen. NRSVue har fattat samma beslut som B2026 i alla tre fallen och nämner de längre läsarterna i fotnoter.

4.2 Förslaget jämfört med den publicerade texten

Wasserman föreslog **en lång fotnot till 11:2–4** med två delar:

- en upplysning om att den längre formen av bönen kommer från Matteus. Den gäller *Vår Far som är i himlen, må din vilja ske ... och rädda oss från det onda*.
- varianten om Anden: *Låt din Helige Ande komma över oss och rena oss*.

I texten som hämtades från bibeln.se finns bara **en fotnot, knuten till ”ditt rike komma”**. Den nämner bara Andevarianten. Upplysningen om harmoniseringen med Matteus saknas helt. Redaktionen har alltså använt ungefär hälften av förslaget. Varför framgår inte.

Följden för läsaren blir att B2026, liksom B2000, inte förklarar varför Lukas version av bönen är kortare. Den som jämför med äldre svenska biblar, där Lukas text är utfylld efter Matteus, får

ingen hjälp av fotnoterna. Wassermans tre textkritiska beslut syns bara indirekt, genom att huvudtexten är kort.

Fotnotens placering vid ”ditt rike komma” stämmer med textunderlaget. I minusklerna 162 och 700 står bönen om Anden **i stället för** bönen om riket. Den publicerade formuleringen har också anpassats till B2026:s eget språk (”må ... din heliga Ande” i stället för Wassermans ”Låt din Helige Ande”).

4.3 Andevarianten

- **Grekiska:** ἐλθέτω τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον ἐφ’ ἡμᾶς καὶ καθαρίσάτω ἡμᾶς (*eltheto to pneuma sou to hagon ef hemas kai katharisato hemas*), ”må din heliga Ande komma över oss och rena oss”.
- **Vittnen:** Minusklerna 162 och 700 samt kyrkofäderna Gregorios av Nyssa (300-talet) och Maximos Bekännaren. Enligt Wasserman finns det eventuellt ett spår i Codex Bezae (D d).
- **Spåret i D:** Codex Bezae har ἐφ’ ἡμᾶς ἐλθέτω σου ἡ βασιλεία (*ef hemas eltheto sou he basileia*), ”över oss må ditt rike komma”. ”Över oss” (*ef hemas*) ser ut som en rest av Andebönsens formulering som hamnat i bönen om riket. Det är troligen vad Wasserman menar med ”eventuellt spår”.
- **Minuskel 700** har en intressant kombination av läsarter. Den har den korta inledningen (bara *Pater*) och den korta avslutningen, och ändå Andebönen. I 11:2b stöder den däremot läsart B (”må din vilja ske”). Den är alltså inte konsekvent kort, men Andebönen dyker ändå upp i en texttradition som i stort sett inte har harmoniserats efter Matteus. Det brukar ses som ett tecken på att varianten är gammal.
- **Tertullianus:** Wasserman anger honom (omkring år 200) som det tidigaste spåret av en sådan bön. Tertullianus kommenterar fem av bönerna i Herrens bön. Det rör sig om *Adversus Marcionem* 4.26, där han behandlar Marcions Lukastext. Hur ställets bön om Anden ska förstås, och var i bönen den i så fall stod, är omdiskuterat. *Den latinska texten har inte kontrollerats*.
- **Wassermans bedömning:** Tillägget är **en liturgisk anpassning**. Varianten visar alltså hur bönen användes och förstods i vissa kyrkliga miljöer under 300–400-talen, inte vad Lukas skrev.

Forskningshistoria. Bland annat B. H. Streeter och A. R. C. Leaney argumenterade tidigare för att Andevarianten var ursprunglig. Ett av argumenten var kopplingen till ”helig Ande” i v. 13. I dag är det en minoritetsposition, och Wassermans bedömning ligger i linje med dagens konsensus. *Referenserna till Streeter och Leaney har inte kontrollerats*.

Konsekvens för undervisning. Kopplingen mellan Anden och riket, som är tydlig hos Lukas (Luk 11:13; Apg 1:6–8), kan man bygga på själva Lukastexten. Andevarianten fungerar som ett exempel på hur tidiga kristna läste bönen, inte som ett bevis. Den gränsen blir extra viktig i karismatiska sammanhang, där det annars ligger nära till hands att överdriva variantens betydelse.

4.4 Småsaker i anteckningarna

- I apparaten till 11:4 står ”ⲡ75 P75” två gånger. Det ser ut som ett skrivfel.
- Minuskel 700 stöder läsart B i 11:2b men läsart A i 11:2a och 11:4 (se 4.3).

5. Att citera Wassermans kommentar

Eftersom kommentaren finns i en offentlig tråd kan den citeras som ett publicerat Facebookinlägg. Tillstånd behövs inte, men det är artigt att säga till Wasserman om man använder den i tryck.

- **Rensa länken** från spårningsparametrar. Klicka helst på tidsstämpeln under Wassermans kommentar för att få en permalänk med *commentid_*, som leder direkt till svaret.
- **Säkra texten** med en skärmdump eller en PDF med datum. Kommentarer kan redigeras eller raderas.
- **Nivå 4 (SBL 2 / Chicago 17, 14.209):** Tommy Wasserman, kommentar till Facebookinlägg av [namn], [datum], [permalänk].
- **Nivå 2–3:** en inline-länk och en mening, till exempel "Tommy Wasserman, som ledde det textkritiska arbetet med B2026, kommenterar i en Facebooktråd att ...".

6. Källor

Bibel 2000, Luk 11:1–13: bibeln.se/bibel/B2000/LUK.11.1

Bibel 2026, Luk 11:1–13: bibeln.se/bibel/B2026/LUK.11.1

Wasserman, Tommy. Kommentar i Facebooktråd om Luk 11:2–4, september 2026: facebook.com/photo.php?fbid=10168156451431632. Tråden har inte lästs av Claude; innehållet bygger på Lars Gunthers återgivning.

Bailey, Kenneth E. *Poet and Peasant: A Literary-Cultural Approach to the Parables in Luke*. Grand Rapids: Eerdmans, 1976. (Om *anaideia*.)

Leaney, A. R. C. "The Lucan Text of the Lord's Prayer (Lk xi 2–4)." *Novum Testamentum* 1 (1956). *Ej kontrollerad*.

Streeter, B. H. *The Four Gospels: A Study of Origins*. London: Macmillan, 1924. *Ej kontrollerad*.

Tertullianus. *Adversus Marcionem* 4.26. *Ej kontrollerad*.